

Panevėžio miesto meri
p. Loretai Masiliūnienei

2025-10-16 Nr. S-486

DĖL ATMINIMO OBJEKTO PANEVĖŽIO NOTARAMS MOIGIAMS

2025 metų balandžio mėn. Lietuvos notarų rūmai raštu kreipėsi į Panevėžio miesto savivaldybės merę siūlydami atminimo objektu pagerbti tarpukario Lietuvoje dirbusius žinomus Panevėžio miesto visuomenės veikėjus, filantropus ir notarus – tėvą ir sūnų Joną ir Algirdą Moigius. Atsižvelgdami į Savivaldybės atsiųstas pastabas, papildėme paraišką ir šiuo raštu teikiame ją Jūsų vertinimui.

Po konsultacijų su Panevėžio kraštotyros muziejaus direktoriumi siūlomam Moigių atminimo objektui pasirinkta muziejaus „Moigių namų“ teritorija. Įvertinus, kad ant Moigiams priklausančių pastatų jau yra skirtingais metais atidengta kitų atminimo lentų, nuspręsta siūlyti panaudoti pievą, įrengiant joje nedidelį Moigiams skirtą meno objektą. Skulptorius Gediminas Piekuras, bendradarbiaudamas su Muziejumi, naudodamasis išlikusia ikonografinė medžiaga, parengė skulptūrinės formos projektą. Ši nedidelė skulptūrinė forma vaizduoja toje vietoje 20 amžiaus pradžioje stovėjusį pastatą (neiškilo), kuriame buvo įsikūrusi notaro Jono Moigio, o po jo mirties – Algirdo Moigio – kontora (projektas – priede Nr. 1).

Skulptoriaus G. Piekuro parengtam projektui pritarė Panevėžio kraštotyros muziejus (priedas Nr. 2).

Šiemet, kai minima Lietuvos notariato atkūrimo reformos 33-ųjų metų sukaktis, Lietuvos notarų rūmai komunikuoja visuomenei, jog lotyniškojo tipo notariato ištakos Lietuvoje siekia 1918-1919 metus, kai Nepriklausomybę paskelbusioje Lietuvoje vienais pirmųjų priimtų įstatymų tapo notariato sutvarkymo teisės aktai. Tarpukario Lietuvoje notariai ne tik atliko valstybės jiems pavestas funkcijas, bet ir aktyviai dalyvavo šalies institucinio, politinio, visuomeninio, kultūrinio gyvenimo aspektuose. Teisininkai, notariai, tėvas ir sūnus Moigiai išgarsėjo savo aktyvia visuomenine ir filantropine veikla, buvo muziejaus – dabartinio Panevėžio kraštotyros muziejaus pirmtako – įkūrėjai. Jų nuopelnai Lietuvos visuomenei ir Panevėžio miesto bendruomenei išdėstyti biografinėje pažymoje (priedas Nr. 3).

Jų atminimo įamžinimas skulptūrinės kompozicijos forma taptų dar vienu Panevėžio kultūriniu objektu ir turėtų ne tik meninę ir atminimo, bet ir pažintinę vertę. Visus atminimo objekto įrengimo kaštus padengtų Lietuvos notarų rūmai.

Skulptorius Gediminas Piekuras – paminklų Jonui Basanavičiui (Vilniuje), Juozui Tumui-Vaižgantui (Kaune) ir dešimčių kitų reikšmingų meno kūrinių autorius.

Tai nėra pirmas Lietuvos notarų rūmų inicijuotas ir įvykdytas tokio pobūdžio projektas. 2024 metais Kaune, Laisvės alėjoje, buvo atidengta lenta notarui Povilui Brazaičiui ir jo įsteigta Lietuvos notarų draugijai atminti (skulptorius G. Piekuras). 2014 metais Prienuose ant Kultūros centro atidengta memorialinė lenta (skulptorius G. Piekuras), pagerbiant tarpukario Prienų notaro, literato, pirmosios lietuviškos teatrinės komedijos „Amerika pirtyje“ autoriaus Juozo Vilkutaičio-

T: (8 5) 261 4757

E: RUMAI@NOTARURUMAI.LT

F: (8 5) 261 4660

A: OLIMPIEČIŲ G. 4, VILNIUS LT - 09237

K: 301538058

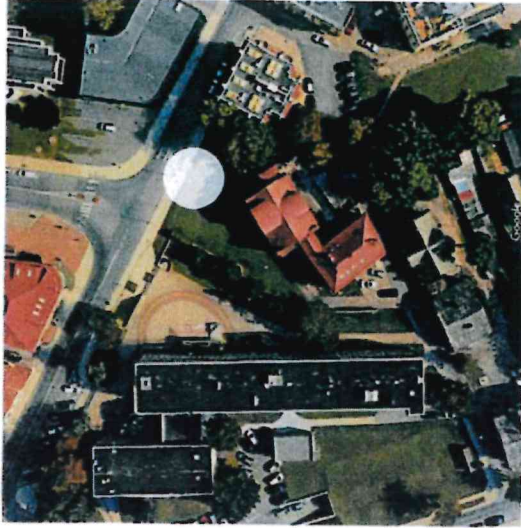
S: LT717300010002436873, „SWEDBANK“, AB

Keturakio atminimą. 2017 metais Biržuose atidengta tarpukario notaro, poeto, teatrolo, visuomenininko Prano Lemberto atminimui skirta memorialinė lenta (skulptorius G. Piekuras).

Notarų rūmų prezidentas

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "M. Stukas", written in a cursive style.

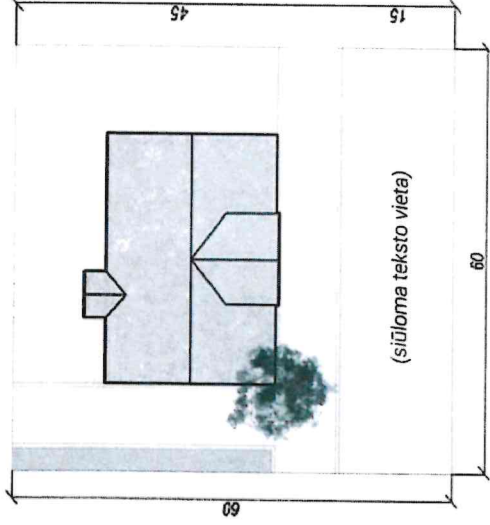
M Si

Meninio objekto vieta

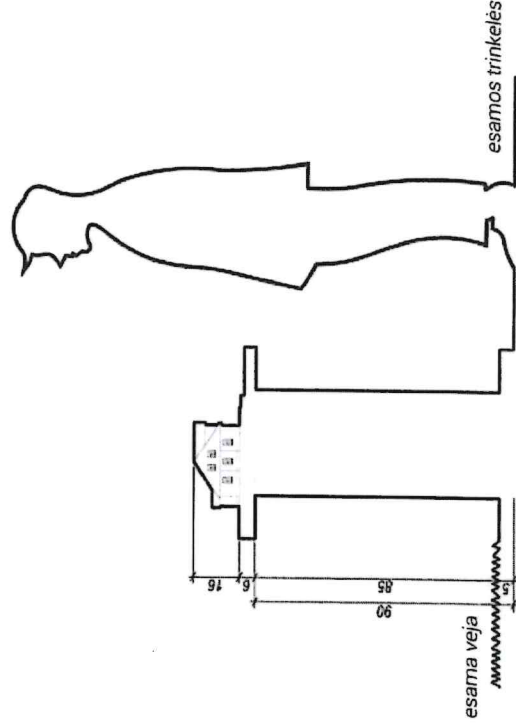
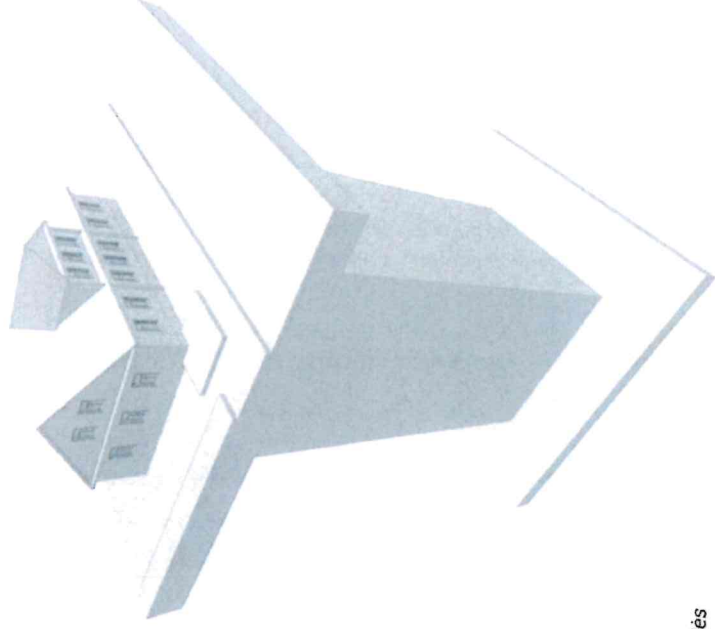
Maketo fotomontažas esamoje situacijoje

Meninio objekto vaizdas iš viršaus

Meninio objekto "Moigijų namas" pasiūlymas

"Šioje vietoje stovėjusiame name XX a. 4-ajame dešimtmetyje dirbo Lietuvos notaras, garsūs Panevėžio filantropai – tėvas ir sūnus Jonas ir Algirdas Moigijai"

Meninio objekto vaizdas iš šono su aplinka

Granitinis maketas

PANEVĖŽIO KRAŠTOTYROS MUZIEJUS

Biudžetinė įstaiga, Vasario 16-osios g. 23, LT-35185 Panevėžys,
tel. +370 45 461 973, +370 45 462 331, el. p. administracija@paneveziomuziejus.lt, www.paneveziomuziejus.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 190431446

Lietuvos notarų rūmų prezidentui
Mariui Stračkaičiui

2025-08-19 Nr. S-104

DĖL PANEVĖŽIO NOTARŲ MOIGIŲ SKULPTŪRINIO ĮAMŽINIMO

Lietuvos notarų rūmai pateikė Panevėžio kraštotyros muziejui skulptoriaus Gedimino Piekuro parengtą tarpukario Lietuvos notarų, visuomenės veikėjų, filantropų ir mecenatų Jono ir Algirdo Moigio atminimo įamžinimui skirtos skulptūrinės kompozicijos projektą, kuris galėtų būti įrengtas dabartinėje muziejaus teritorijoje, buvusioje pastato, kuriame buvo įsikūręs Moigių notarų biuras, vietoje. Skulptūrinė kompozicija yra dokumentine ir ikonografinė informacija pagrįstas nedidelis erdvinis buvusio pastato atvaizdavimas. Jis stovėtų pievelėje, kuri muziejaus naudojama visuomeninių ir muziejinių edukacinių renginių metu.

Mes pritariame skulptoriaus G. Piekuro parengtam projektui ir laikomės nuomonės, jog tokia skulptūrinė kompozicija prisidėtų prie Panevėžio miestui svarbių asmenybių atminimo išsaugojimo ir atitiktų mieste pastebimą mažųjų skulptūrinių formų kūrimo tendenciją. Pabrėžtina, jog visas su projektu susijusias sąnaudas padengtų Lietuvos notarų rūmai ir Panevėžio miestas šį naują atminimo objektą įgytų neatlygintinai.

Todėl siūlome Panevėžio miesto savivaldybei pritarti Lietuvos notarų rūmų iniciatyvai ir parengtam projektui.

Norėtume atkreipti dėmesį, jog Moigiams skirtas kūrinys atsirastų dabar esančios informacinės lentos „Moigių namai“ vietoje, todėl šią lentą, kaip informacinį ženklą, derėtų perkelti į kitą vietą.

Direktorius

A A

A A , tel. +370 45 462 331, el. p.

Panevėžio notarai Jonas ir Algirdas Moigiai

Biografinė pažyma

Moigis Jonas Mykolas Antanas (1867-1933)

Gimė 1867 m. lapkričio 25 d. Panevėžyje, Panevėžio apskrities gydytojo Tado Jono Anupro Moigio ir Liudvikos Liucijos Edrigevičiūtės šeimoje.

1878–1886 m. mokėsi ir baigė Šiaulių gimnaziją. 1887 m. pradėjo medicinos studijas Maskvos universitete, tačiau perėjo į teisę. 1891 m. buvo pašalintas iš Maskvos universiteto dėl dalyvavimo studentų protesto akcijose. Teisininko diplomą įgijo 1891 m. Jaroslavlio miesto Demidovo juridiniame licéjuje. 1891–1920 m. J. Moigis gyveno ir dirbo Smolenske. Baigęs mokslus norėjo imtis advokato darbo, tačiau dėl finansinių sunkumų to neįstengė padaryti. 1896 m. rugsėjo 12 d. pradėjo dirbti Smolensko teismo kandidatu, vėliau buvo paskirtas Teismo sekretoriaus padėjėju, sekretoriumi, Vyresniojo notaro padėjėju, galiausiai 1905 m. sausio mėn. – vyresniuoju notaru. 1917 m. vykstant revoliucijai Rusijoje, buvo pašalintas iš teismo ir įsidarbino Mokesčių inspekcijoje laisvai samdomu raštininku. Nuo 1917–1920 m. siekė išvažiuoti į Lietuvą, tačiau bolševikų valdžia dėl jo visuomeninės veiklos trukdė tai padaryti ir galiausiai jį areštavo. J. Moigis buvo kalinamas Ypatingosios komisijos (ČK), Smolensko sunkiųjų darbų ir Smolensko priverstinio darbo kalėjimuose. 1921 m. buvo išleistas į Lietuvą, grįžo į Panevėžį ir įsidarbino juriskonsultu Panevėžio apskrities valdyboje. Gyvendamas ir dirbdamas Smolenske, J. Moigis aktyviai užsiėmė visuomenine veikla, buvo įsteigęs lietuvių ir lenkų biblioteką (gerai mokėjo abi kalbas), platino draudžiamą spaudą, užsiėmė labdaringa veikla, lankė sergančiuosius, gabeno maistą kaliniams. Smolenske įsteigė politinį lietuvių klubą, palaikė ryšius ir veikė kartu su žymiais lietuvių visuomenės veikėjais, Lietuvos kariuomenės karininkais, suformavusiais lietuvių atsargos batalioną Smolenske. Visuomeninę veiklą J. Moigis tęsė ir grįžęs į Lietuvą, kur dalyvavo daugelio visuomeninių organizacijų veikloje, buvo Lietuvos šaulių sąjungos ir Vilniui vaduoti sąjungos narys, Kalinių globos, Labdaros ir Gimtajam kraštui tirti draugijų narys. Jo rūpesčiu Respublikos ir Anykščių gatvių kampe buvo pastatyti Panevėžio ligonių kasos rūmai. Šalia J. Moigio notarinės kontoros (adresas – Vasario 16-osios g. 20) šeimos valdose esančiame pastate įvyko steigiamasis Panevėžio kraštotyros muziejaus susirinkimas. J. Moigis buvo ilgametis Panevėžio miesto tarybos narys, 1930 m. buvo išrinktas Panevėžio burmistru, tačiau dėl sveikatos būklės šių pareigų atsisakė. 1931 m. vasario 16 d. Lietuvos Respublikos Prezidento aktu Nr. 117 už nuopelnus Lietuvai buvo apdovanotas Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino trečiojo laipsnio ordinu.

Moigių šeimos valda buvo adresu Vasario 16-osios g. 20 (dabar Vasario 16-osios g. 23, J. Moigio šeimos valdose veikia Panevėžio kraštotyros muziejus). Notaro kontoros pastatas nugriautas.

Lietuvos Respublikos teisingumo ministro įsakymu nuo 1922 m. sausio 1 d. buvo paskirtas Panevėžio notaru trejų metų kadencijai. 1925 m. sausio 15 d. paskirtas Panevėžio notaru antrai trejų metų kadencijai.

Jonas Moigis mirė 1933 m. liepos 8 dieną Karaliaučiaus universiteto klinikoje Vokietijoje dėl širdies ligos. Palaidotas senosiose Panevėžio kapinėse šalia pirmosios žmonos Konstancijos. 1997 m. prie Panevėžio kraštotyros muziejaus Moigių šeimai atidengta memorialinė lenta, kurioje užrašyta: „Gydytojo visuomenės veikėjo Tado Anupro Moigio (1842–1904) namai. Šiame name 1921–1933 m. gyveno teisininkas, visuomenės veikėjas Jonas Moigis.“

Moigis Algirdas (tėvas – Jonas Moigis), 1895-1959

Gimė 1895 m. balandžio 24 d. Panevėžyje. 1914 m. baigė Smolensko gimnaziją, mokėsi Maskvos universiteto Teisės fakultete. Pirmojo pasaulinio karo metu 1916 m. balandžio mėn. buvo mobilizuotas į Rusijos imperijos kariuomenę, 1916 m. baigė 5-ąją praporščikų mokyklą Kijeve, tarnavo 180 pėstininkų pulke jaunesniuju karininku. 1917 m. paskirtas atskirojo diviziono vadu. Nuo 1918 m. sausio iki 1923 m. spalio tarnavo Raudonosios armijos artilerijos diviziono ūkio dalies vedėju. Po tarnybos Rusijoje grįžo į Panevėžį, buvo laikomas Lietuvos kariuomenės artilerijos karininkų atsargoje. 1934 m. baigė Vytauto Didžiojo universiteto Teisės fakultetą.

Notaro darbą paveldėjo iš tėvo, notaro Jono Moigio. Tėvui atminti įsteigė stipendijas neturtingiems Panevėžio lietuvių, lenkų ir žydų gimnazijų moksleiviams šelpti. Priklausė Panevėžio kraštotyros draugijai, daugelį metų buvo renkamas miesto ligoninių kasos valdybos pirmininku, priklausė „Namų savininkų“ organizacijai.

Algirdas Moigis Lietuvos Respublikos notaru Panevėžyje dirbo nuo 1933 m. liepos 1 d. iki 1944 metų. Jis aktyviai dalyvavo Kaune įsteigtos Lietuvos notarų draugijos veikloje, buvo išrinktas į Draugijos valdybą kaip Panevėžio teismo apygardos atstovas, tapo išdininku.

1944 m. pasitraukė iš Lietuvos ir iškeliavo į JAV. Mirė 1959 m.